

Svenska Arkivförbundets svar på Riksarkivets remiss, dnr RA 22-2019/8058, rörande förslag till nya föreskrifter om behandling av personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse inom den enskilda sektorn

Övergripande synpunkter

Svenska Arkivförbundet anser att Riksarkivets förslag till föreskrifter kommer fel i tid, och att utarbetande av föreskrifterna borde ha samordnats med den pågående Arkivutredningen, både tidsmässigt och innehållsmässigt. Vi föreslår därför att inget beslut i frågan rörande föreskrifterna fattas innan Arkivutredningen lagt fram sitt betänkande. Häri ingår även förslag till ny arkivlag, en lag som troligtvis kommer att stärka de enskilda arkivens ställning generellt och även rättsligt när det gäller de arkivinstitutioner som erhåller verksamhetsbidrag av allmänna medel. Riksarkivets förslag till föreskrifter utgår från den gällande arkivlagen (1990:782) som inte omfattar enskilda arkiv, och man bör därför avvakta, och revidera föreskrifterna, så att de anpassas till den kommande arkivlagen.

Ingen prövning av offentligt finansierade arkiv

Som Svenska Arkivförbundet tidigare påpekat i sitt inspel till Arkivutredningen anser vi att de arkiv som har offentligt stöd för att bedriva arkivverksamhet, t ex de regionala enskilda arkiven, redan idag kan anses ha rättslig grund för att behandla personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse, samt för vetenskapliga och historiska forskningsändamål. De öronmärkta statliga och regionala verksamhetsbidragen är i sig ett godkännande och utpekande av dessa arkiv som institutioner med ett offentligt uppdrag att förvärva, bevara, bedöma, organisera, beskriva, kommunicera, främja, sprida och ge tillgång till uppgifter av bestående värde för allmänintresset. Det behövs därför inte ytterligare prövning eller godkännande från Riksarkivets sida. Detta gäller också de arkiv som inte får allmänna medel via kultursamverkansmodellen, utan statliga medel via RA, t ex ARAB, TAM mfl. Dessa institutioner behöver därför inte heller prövas och godkännas av Riksarkivet ytterligare en gång.

Frågan är hur det är med bedömning och godkännande enligt de föreslagna föreskrifterna när det gäller statliga, kommunala och stiftelseägda institutioner med stora samlingar enskilda arkiv. Det gäller alla de offentligt finansierade institutioner där de enskilda arkiven bildar ingående avdelningar eller funktioner, t ex läns museernas arkiv, Stads- och kommun museernas arkiv, kommunarkiv som enligt reglemente även har uppdrag som enskilda arkiv, Nordiska museets, Musikverkets- och Historiska museets arkiv, Institutet för språk- och folkminnen, Universitetsbiblioteken, KvinnSam, Forskningsarkivet i Umeå mm. Alla dessa har stora samlingar foto, film, inventeringar, intervjuer, minnesinsamlingar och dagböcker förutom stora samlingar person- gårds-förenings-företagsarkiv osv. På RA:s sändlista återfinns inte dessa institutioners företrädare som Läns museernas samarbetsråd, Sveriges museer, FALK eller företrädare för forskningsarkiven/handskriftssamlingarna.

Frågan är om de har rättslig grund för behandling av personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse genom musei- och bibliotekslag, eller genom att de erhåller allmänna medel för sitt kulturarvsuppdrag?

Offentlighets- och sekretesslagen ett stöd för enskilda arkiv

I författningsförslagets avsnitt om *Särskilda skyddsåtgärder vid behandling av känsliga personuppgifter* hänvisas i "Allmänna råd" till Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som bör vara vägledande. Arkivförbundet anser det vara ett gott råd som flera av de enskilda arkiven tillämpar redan idag, och som borde fungera som riktlinje inom den enskilda arkivsektorn när det gäller att skydda enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden. Eftersom enskilda arkiv inte omfattas av denna lag kan den dock endast fungera som vägledning och komplement till dataskyddsförordningens förbud att röja uppgifter som kan vålla skada för enskild person.

Sammanfattning

Eftersom det är flera områden som fortfarande är oklara när det gäller Riksarkivets föreslagna författning, t ex vilka arkiv som ska regleras genom författningen och sambandet mellan författningen och kommande arkivlag, så föreslår Svenska Arkivförbundet att beslut i frågan om Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd om behandling av personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse inom den enskilda sektorn uppskjuts, och att det vidare arbetet samordnas med Arkivutredningen.